
Sentralstyret Sakspapir

Møtedato 07.12.2019-08.12.2019
Ansvarlig Arbeidsutvalget
Saksnummer SST3 06.08-19/20
Gjelder NSOs valgprioriteringer 2021-2025

Norsk studentorganisasjon

1 Vedlegg til saken:

- 2 1. Forslag til NSOs valgprioriteringer for stortingsperioden 2021-2025.
- 3 2. Innspill til NSOs valgprioriteringer for stortingsperioden 2021-2025.
- 4 3. NSOs valgprioriteringer for stortingsperioden 2017-2021.¹

5 NSOS VALGPRIORITERINGER 2021-2025

6 FORMÅL

7 Vedta NSOs valgprioriteringer for stortingsperioden 2021-2025.

8 SAKSPRESENTASJON

9 I forbindelse med stortingsvalget i 2021 ønsker Norsk studentorganisasjons (NSO) arbeidsutvalg
10 (AU) at sentralstyret (SST) vedtar et dokument med NSOs prioriteringer til stortingsperioden for
11 2021-2025.

12 SST har diskutert valgprioriteringene i to omganger både i september og oktober. AU har lagt opp
13 til to innspillsrunder fra andre deler av organisasjonen. Under årets høstkonferanse ble
14 valgprioriteringene diskutert av medlemslagenes ledere med SST til stedet. 23. oktober sendte AU
15 ut en forespørsel om skriftlig innspill til NSOs medlemslag, politiske komiteer og fagrådet, med frist
16 8. november. Innkomne innspill ligger vedlagt.

17 VURDERING

18 AU har valgt å løfte frem tre elementer i kunnskapssatsingen som våre målsetninger for
19 stortingsperioden: like muligheter til utdanning, høy kvalitet i utdanning og forskning og et
20 bærekraftig akademia. I punktene nedenfor har AU valgt å bruke som tiltak for å nå nettopp de tre
21 målsettingene.

22 Den første brødteksten, og de teksten under hvert kapittel har to formål. Det første er å forklare
23 hvorfor akkurat den målsettingen er viktig for NSO. Det andre er å skrive det som en tekst også
24 partiene kan bruke i sine tekster i programmene. Det er derfor viktig at vi tar i bruk prinsippene og
25 verdiene våre for å forklare de ulike målsettingene.

26 Arbeidsutvalget har vurdert tiltakene både hver for seg og samlet, og vi vil videre gi SST vår
27 vurdering til hvorfor vi mener at de innstilte punktene bør være en prioritert del av NSOs arbeid i
28 forkant av og i stortingsperioden 2021-2025.

¹ 3. NSOs valgprioriteringer for stortingsperioden 2017-2021:

<https://www.student.no/content/uploads/2015/12/NSOs-valgprioriteringer-for-stortingsperioden-2017-2021.pdf>

29 **FORKLARING TIL TILTAKENE I FORSLAGET**

30 **Tiltak under kapittel "Like muligheter til utdanning"**

31 *Høyere utdanning skal være gratis ved alle offentlige utdanningsinstitusjoner.*

32 Det er viktig for arbeidsutvalget å si eksplisitt at gratisprinsippet i høyere utdanning skal bevares
33 også i den neste stortingsperioden. Diskusjonen om egenfinansiering av utdanning har den siste
34 tiden blitt løftet for ulike grupper studenter, og det er derfor viktig at dette er et generelt prinsipp for
35 like muligheter til utdanning for alle.

36 *Studiestøtten økes og knyttes til 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden (G).*

37 For å sikre alle studenter en trygg økonomi må studiestøtten økes. Dette er viktig også i den neste
38 stortingsperioden.

39 *Studenter med barn skal ha rett på 12 måneders studiestøtte knyttet til 2G.*

40 Studenter med barn har større utgifter enn den jevne student og står i en vanskeligere økonomisk
41 situasjon. Arbeidsutvalget mener det er viktig å prioritere at denne gruppen av studenter får både
42 økt studiestøtte i lengde og omfang.

43 *Studenter med nedsatt funksjonsevne skal ha rett på 12 måneders studiestøtte knyttet til 2,5G.*

44 I dag er det en ordning for søknadsbasert ekstrastipend for studenter med nedsatt funksjonsevne.
45 Ordningen skal sikre at denne gruppen studenter har mulighet til å ta høyere utdanning på lik linje
46 med andre studenter. Imidlertid er dagens sats for ekstrastipend for lav. For å sikre lik rett til
47 utdanning må denne satsen økes.

48 *Det skal være en todelt støtteordning der minst 40 prosent av studielånet omgjøres til stipend etter
49 hvert som studenten avlegger studiepoeng. Stipendbeløpet skal ikke reduseres.*

50 Med dette punktet mener vi både at den nylig innførte konverteringsordningen bør reverseres,
51 samt at det ikke skal settes nye krav til konvertering av stipend og lån.

52 *Det skal utarbeides en stortingsmelding om finansieringen av utdanningsstøtte.*

53 Statens lånekasse for utdanning har flere ganger blitt utfordret på at tilbudene ikke er dekkende for
54 alle de ulike typene studenter som det er ønskelig at skal kunne ta høyere utdanning. Blant annet
55 har vi sett at Markussen-utvalget har kommet med flere forslag for å bedre tilgangen til høyere
56 utdanning for etter- og videreutdanningsstudenter. Det vi har sett er at for å komme med tiltak til en
57 gruppe kan vi fort glemmer de andre gruppene som også skal ha støtte og hvordan de skal se ut.
58 Derfor ser vi et behov for en stortingsmelding som ser på helheten av utdanningsstøtten, ikke bare
59 deler av den.

60 *Det skal prioriteres tilskudd til bygging av nye studentboliger i regi av studentsamskipnadene med
61 et mål om en nasjonal dekningsgrad på minimum 20 %, og at minimum 49 % av byggekostnadene
62 skal finansieres gjennom statlige tilskudd.*

63 Målet om 20 prosent dekning har vært stående hos NSO lenge. AU mener det er viktig å holde ved
64 hovedmålet, og at veien til det målet må avklares årlig. Tilskuddet er prisregulerende for
65 studentboligene. Dagens tilskudd tilsvarer omtrent 1000 kroner lavere husleie for studentene.

66 *Studentboliger skal inkluderes som et eget arealformål i Plan- og bygningsloven og tilhørende*
67 *forskrifter.*

68 Når studentsamskipnadene søker om regulering av studentboliger hos kommunen er det flere
69 kriterier ved boliger studentsamskipnadene kan søke om unntak fra, for eksempel bod i hybelen og
70 parkeringsplass. For at denne prosessen skal gå raskere bør studentboliger være et eget
71 arealformål i Plan- og bygningsloven. Det vil da si at unntakene allerede ligger som en egen
72 "pakke" når studentboligene skal reguleres.

73 *Det må utarbeides en ordning slik at studentsamskipnadene kan rehabilitere studentboliger med*
74 *statlige tilskudd, slik at vi sikrer studentboliger av høy kvalitet.*

75 I dagens regelverk åpnes det ikke for tilskudd til rehabilitering av studentboliger. Ansvar for
76 vedlikehold av studentboligene ligger hos studentsamskipnadene, men uansett hvor mye
77 vedlikeholdsarbeid en gjør vil et byggs levetid alltid være begrenset. Rehabilitering er veldig
78 kostbart. Når det ikke kan gis tilskudd til rehabilitering av studentboliger betyr det at hele
79 finansieringen av rehabiliteringen blir gjort av studentene selv, gjennom økt husleie. NSO sitt mål
80 er en dekningsgrad av studentboliger på 20 prosent, for å få til det på vi både bygge nye
81 studentboliger, samtidig som vi tar vare på den boligporteføljen som eksisterer.

82 *Det skal innføres et nasjonalt fritak fra eiendomsskatt for studentsamskipnadenes studentboliger.*

83 I dag er det 7 studentsamskipnader som betaler eiendomsskatt til kommunen studentboligene
84 ligger i. Dette finansieres gjennom husleien til studentene, og betyr en økt husleie for den enkelte.
85 Studentboliger er en velferdstjeneste for studenter og bør ikke bli belastet for eiendomsskatt. Det
86 bør ikke være opp til kommunene selv om de skal kunne ta eiendomsskatt av studentboliger, men
87 bør reguleres av staten gjennom et nasjonalt fritak.

88 *Det må sikres gode rammebetingelser for at studentsamskipnadene kan bygge studentboliger med*
89 *formål om mer effektiv og forutsigbar boligbygging.*

90 De siste årene har vi sett at det er flere utfordringer med dagens rammebetingelser for å bygge
91 studentboliger. Med det som bakgrunn satte regjeringen ned en arbeidsgruppe som skulle komme
92 med anbefalinger til hvordan vi kunne gjøre disse rammebetingelsene bedre. Et eksempel er det
93 regjeringen gjorde i 2018, å prisregulere kostnadsrammen og tilskuddet årlig. Videre er det behov
94 for å se på hvilke kriterier som skal ligge inne i kostnadsrammen.

95 *Det må komme en stortingsmelding om studenthelse, med formål om å finne tiltak som svarer til*
96 *funnene i ulike undersøkelser om studenter.*

97 Gjennom mange år har vi nå innhentet informasjon om studenters helse gjennom studentenes
98 helse- og trivselsundersøkelse. Vi sitter nå med mer informasjon om studenter i Norge enn vi har
99 gjort tidligere, likevel mangler vi informasjon om hvilke tiltak som vil bedre situasjonen. Årsaken til
100 at vi ønsker at dette skal være en stortingsmelding er fordi den forplikter på tvers av regjeringer og
101 stortingsperioder. Ved for eksempel en nasjonal strategi, er det kun en strategi for regjeringen som
102 leverer den. Gjennom en stortingsmelding kan vi også se bredden i arbeidet som må til for å finne
103 tiltakene, det handler ikke kun om helse separert, men også læringsmiljøet og studiesituasjonen.

104 *Studenters psykiske helsevern må styrkes gjennom økte statlige tilskudd.*

105 Dette punktet gjelder hovedsakelig den søkbare potten som ligger under helsedirektoratet der
106 studentsamskipnader kan søke om midler til forebyggende arbeid angående psykisk helse. Vi har

107 valgt denne formuleringen for å åpne opp for eventuelt andre muligheter og organiseringer av de
108 midlene.

109 *Det skal utvikles en egen lovbestemmelse som sikrer studentenes læringsmiljø.*

110 For Norsk studentorganisasjon har arbeidet med læringsmiljø hatt høy prioritet inn mot arbeidet
111 med revidering av universitets- og høgskoleloven (UH-loven). Mye av vår argumentasjon har vært
112 at dagens lovbestemmelser har mangler når det kommer til å sikre studenters rettigheter og
113 trygge, gode og forutsigbare læringsmiljø for studentene. NOU-en som skal komme med et forslag
114 til en ny, helhetlig UH-lov blir lagt frem i februar 2020. Uansett hva som måtte komme i forslaget til
115 ny lov, er det likevel ingen garanti for at loven blir slik utvalget foreslår. Det er fremdeles usikkert
116 hvor lang tid det vil ta før loven er på plass og vedtatt av Stortinget. Derfor er det viktig at fokuset
117 på å sikre både nye og gamle rettigheter for studentene i arbeidet med UH-loven fremstår tydelig
118 inn i våre prioriteringer i partienes programmer, slik at det ikke forsvinner i prosessen og forplikter
119 på tvers av de politiske grensene.

120 *Statlig forsikring av studenter må utredes. Med spesielt fokus på studenter som utfører risikofylt*
121 *studiearbeid og praksis i utlandet.*

122 Som student er du ikke forsikret, utover yrkesskaden i folketrygden, hvis det skulle oppstå et uhell
123 underveis i studiet. For de aller fleste studenter er det en veldig lav risiko for ulykker forårsaket av
124 undervisningssituasjonen. De som derimot er i en større risiko er studenter som utfører risikofylt
125 studiearbeid, for eksempel lab-arbeid, og studenter som har praksis i utlandet. Vi må sørge for at
126 disse studentene også er dekket hvis uhellet først skulle være ute.

127 *Det skal utvikles nasjonal strategi med tiltak for å sikre tilgang til og mangfold ved høyere*
128 *utdanningsinstitusjoner, etter krav fra Bologna.*

129 Gjennom Bologna har Norge forpliktet seg til å jobbe med mangfold i høyere utdanning ved å sette
130 konkrete mål for å bedre tilgang til høyere utdanning for underrepresenterte grupper i samfunnet.
131 For å styrke satsingen på mangfold i høyere utdanning forventer NSO at regjeringen legger frem
132 en nasjonal strategi med konkrete tiltak for å gjøre høyere utdanning mer representativ for
133 befolkningen som en helhet.

134 *Det skal være krav til formell kompetanse for karriereveiledere i grunnskole og videregående*
135 *opplæring.*

136 God karriereveiledning er viktig for både elever og studenter. NSO beskriver ofte karriereveileder
137 som et verktøy som kan bistå elever til å gjøre riktige valg for seg selv, til å forhindre frafall i
138 høyere utdanning og noe som alle elever og de utenfor utdanningssystemet skal ha tilgang på. I
139 dag finnes det ingen formell kompetanse for å bli karriereveileder, og det kan gjøre det
140 vanskeligere å finne den kompetansen det er behov for i en slik stilling.

141 *«Students at risk» gjøres til en permanent ordning og utvides.*

142 Students at risk-ordningen ble initiert av SAIH og NSO i 2012. Studentaktivister som kjemper for
143 menneskerettigheter og demokrati over hele verden blir møtt med sanksjoner fra myndighetene,
144 og i noen tilfeller har de ikke mulighet til å avslutte utdanningen sin på grunn av sin aktivisme.
145 Denne ordningen ble innført som et prøveprosjekt i 2015 for å sørge for at studenter skal få fullført
146 utdanningen sin i Norge dersom de ikke får mulighet til det i hjemlandet sitt. Det er veldig viktig å få
147 dette innført som en permanent ordning fra neste stortingsperiode.

148 *Det skal tilbys gratis norskkurs til alle internasjonale studenter som studerer ved norske*
149 *utdanningsinstitusjoner.*

150 Språk er nøkkelen for god integrering, både faglig og sosialt. For at internasjonale studenter også
151 kan bli en ressurs for Norge etter endt utdanning må de ha mulighet til å lære seg norsk.
152 Kostnadene på norskkurs kan være en såpass økonomisk barriere at studenter velger det bort.
153 Dette slår ekstra hardt ut hos studenter fra lavinntektsland, og hindrer lik rett til utdanning og
154 integrering.

155 *Løfte studenters deltakelse i beslutningsprosesser på globalt nivå.*

156 På mange internasjonale arenaer tas det beslutninger angående studenter uten spesiell
157 studentdeltakelse. Når beslutninger tas i for eksempel FN (UNESCO) konsulteres ofte
158 ungdomsorganisasjoner, og ikke studentstemmen. Derfor er det viktig at perspektivet fra
159 studentene blir hørt i saker om høyere utdanning. Under dette ligger arbeid med en global
160 studentstemme, og at norske politikere jobber for at vi skal bli hørt internasjonalt. Dette innebærer
161 også at studentmedvirkning blir et prioritert område når norske politikere drar på delegasjonsbesøk
162 til andre land. Eksempelvis som da NSO var med på tur Kina, og verken norske eller kinesiske
163 studenter fikk tale. Studentdeltakelse globalt er avhengig av studentdeltakelse lokalt og nasjonalt.

164 *Generell studiekompetanse skal ligge til grunn som kvalifikasjonskrav for opptak til høyere*
165 *utdanning.*

166 Opptakskrav eksisterer for å sikre nødvendige forkunnskaper, i tillegg til å skape gode
167 forutsetninger for at studentene kan lykkes i sine studier. En viss grunnleggende kompetanse er
168 viktig for å muliggjøre aktivisering av studentene i undervisningen. Det stilles stadig høyere krav til
169 aktiv deltagelse i undervisningen, og manglende forkunnskaper kan ha konsekvenser for egen og
170 andres læring. NSO mener at generell studiekompetanse skal være hovedgrunnlaget for opptak til
171 høyere utdanning, men er også positive til å benytte realkompetansevurdering så lenge dette
172 vurderes ut fra krav om forkunnskaper til det enkelte studiet.

173 *Visumreglene må forenkles og avgiften bør halveres fra dagens nivå.*

174 Dagens visumkostnader er et hinder for studenter fra lavinntektsland. Reglene må også forenkles
175 og gjøres mer fleksible av hensyn til bi-inntekt og mulighet for låneopptak. Kravet om høy
176 egenkapital på konto for å studere i Norge er et stort hinder for mange for å studere i Norge.

177 **Tiltak under kapittel “Høy kvalitet i utdanning og forskning”**

178 *Det må settes i gang en gjennomgang av finansieringssystemet til universiteter og høyskoler, med*
179 *formål å ivareta høyere utdanning av høy kvalitet.*

180 Det pålegges stadig nye ansvarsområder som sektoren må svare på, uten at dette nødvendigvis
181 følger med endringer i finansiering eller i finansieringssystemet. For å unngå at vi stykkevis endrer
182 finansieringen i UH uten å se på helheten, mener vi det lønner seg med en helhetlig gjennomgang.
183 Dette har blitt særlig aktuelt etter NOU 2019: 12 Lærekraftig utvikling (Markussenutvalget), hvor
184 det ble foreslått enkelte endringer i finansieringssystemet, for å svare på behovet for etter- og
185 videreutdanning.

186 *Øke satsingen på kvalitetsprogrammene i Diku for å styrke kvalitetsutviklingen i høyere utdanning i*
187 *tråd med Kultur for kvalitet i høyere utdanning og involvere relevante aktører i utformingen av*
188 *støtteordningene.*

189 Intensjonen i Stortingsmeldingen Kultur for kvalitet i høyere utdanning var å bygge ut en nasjonal
190 konkurransearena for utdanningskvalitet med en sammensatt virkemiddelportefølje for å stimulere
191 til kunnskap, kompetanse og innovativt arbeid i utdanningene. Målet var å stimulere til bedre
192 utdanning, ved å vri bevilgningene etter modell fra forskningen. Vi mener at etter opprettelsen av
193 kvalitetsprogrammene i Diku har satsingen vært for lav, og derfor ikke svart til forventningen og
194 behovet for satsingen. Vi forventer at det utlyses SFU tildelinger hvert tredje år, og at det må
195 utlyses flere tematiske programmer årlig. Siden opprettelsen har det kun vært én utlysning i ett
196 tematisk område (<https://diku.no/programmer/program-for-studentaktiv-laering>) Vi forventer
197 hyppigere utlysninger og innenfor flere tematiske områder.

198 *Norsk forskningsråd (NFR) må endre sine kriterier for tildeling fra sine programmer slik at*
199 *studentdeltakelse i forskning blir et kriterium, med det formål at studenter får erfaring med og*
200 *kompetanse i forskningsarbeid.*

201 Det er et tiltak for å få inkludert flere studenter inn i forskning tidlig i studieløpet.

202 *Alle studenter skal ha tilbud om praksis av god kvalitet i sin utdanning.*

203 Arbeidsrelevans kan være en av de største motivasjonene gjennom et studium. Det er derfor viktig
204 at studentene tidlig får et arbeidslivsrelevant tilbud inn i sin utdanning. I praksis-situasjonen må
205 læringsutbytte og faglige vurderinger alltid ligge til grunn for innholdet.

206 *Alle studenter skal ha tilgang på faglig mentor.*

207 Alle studenter skal få tilgang til en faglig vitenskapelig ansatt i mentorordningen.

208 *Øke andel mobilitet i høyere utdanning, både for studenter og vitenskapelige ansatte.*

209 Studentmobilitet er viktig for kvaliteten i høyere utdanning og forskning, for bedre samhold på tvers
210 av landegrenser og for bedre forståelse for hverandres kulturer og væremåter.

211 *Effektivisere saksbehandlingen til NOKUT når det kommer til godkjenning av utenlandske grader,*
212 *samt jobbe for automatisk godkjenning i tråd med Bologna-målene.*

213 For i overkant av 160 lovregulerte yrker kreves det en norsk godkjenning av utenlandsk utdanning.
214 For disse yrkene er det viktig med en god og rask prosess. Riksrevisjonen la fram en vurdering i
215 juni 2019, hvor de vurderte NOKUTs godkjenningsordning. Målet med undersøkelsen var å
216 vurdere om ordningene for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskvalifikasjoner samlet
217 sett er effektive og samordnet. Hovedfunn var, i) Informasjonen til brukerne er ikke god nok, ii) Det
218 er ikke lagt godt nok til rette for effektiv saksbehandling hos godkjenningsmyndighetene, iii) Det er
219 dårlig tilrettelagt for påbygning av utdanning og yrkeskvalifikasjoner fra utlandet. ix)
220 Godkjenningsfeltet er preget av lite samordning. Det er i tillegg et mål om å få utvidet hvilke land
221 som omfattes av automatisk godkjenning.

222 *Det skal jobbes for at alle institusjoner gir alle studenter på bachelor- og masterutdanninger*
223 *muligheten til å dra minst ett semester på utveksling. Utveksling bør være regelen og ikke*
224 *unntaket.*

225 Dette er et tiltak i målet om å øke andelen mobilitet.

226 *Bevilgningene til FRIPRO i NFR må økes for å gi mer midler til fri forskning der kvalitet er de*
227 *viktigste kriteriene for tildeling. Midlene skal ikke styres av faglige eller politiske prioriteringer.*

228 FRIPRO er en satsing på grunnforskning og forskning som ikke må svare på tematiske føringer fra
229 Norges forskningsråd.

230 *Norge skal delta fullverdig i EUs rammeprogram for forskning.*

231 Horizon 2020 går ut, og vi må bli med i Horizon Europe. Vi forventer at Norge deltar, da det er
232 viktig for norske forskere å delta i internasjonalt forskningssamarbeid.

233 *Ved neste revidering av Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning må utdanningens rolle i
234 arbeidet med å bygge kompetanse for å løse samfunnsutfordringer styrkes, samt utdanning og
235 studentenes involvering må løftes frem i forskningssatsingene.*

236 Vi mener det er viktig å vise til våre forventninger i revideringen av langtidsplanen, som skal skje
237 innen 3 år.

238 *Statlige universiteter og høyskoler skal sikres stor grad av institusjonell autonomi.*

239 Det er viktig at institusjonene har handlingsrom for egen virksomhet.

240 *Utvide bruken av utviklingsavtalene mellom Kunnskapsdepartementet og de statlige universitetene
241 og høyskolene for å sikre reell arbeidsdeling og spissing av faglig profil institusjonene imellom.*

242 Det er viktig med differensiert sektor, hvor institusjonen har ulik faglig profil.

243 *Følge opp implementeringen ved institusjonene knyttet til endrede krav til utdanningsfaglig
244 kompetanse ved ansettelse og opprykk.*

245 Fra 2019 trådte det i krav nye krav for ansettelse som professor og førsteamanuensis, som går på
246 utdanningsfaglig kompetanse. Regjeringen må følge opp hvorvidt og hvordan institusjonene følger
247 opp dette kravet. Utdanningsfaglig kompetanse er viktig for å ivareta høy kvalitet på
248 undervisningen i høyere utdanning.

249 **Tiltak under kapittel «Et bærekraftig akademia»**

250 *Akademia skal være klimanøytralt innen 2030.*

251 Et overordnet mål for sektoren til å kunne nå FNs bærekraftsmål.

252 *Innføring av en nasjonal kollektivrabatt for studenter på minimum 50 % som er uavhengig av alder,
253 bosted og studiested.*

254 Fylker og kommuner får økonomisk støtte fra staten for å tilby kollektivrabatter til enkelte grupper.
255 Det gjelder også studenter. Staten setter da minimumskrav for de ulike gruppene, også står fylker
256 og kommuner fritt til å gi rabatter utover minimumskravet. Mange studenter benytter seg av
257 kollektivtilbudene som finnes og har et ønske om å gjøre det i større grad. For å få dette til bør
258 prisene senkes fra statlig hold, slik at det blir likt over hele landet.

259 *Utdanningsbistand skal brukes som et virkemiddel for å sette et større fokus på høyere utdanning
260 globalt, og bidra til å skape utvikling i og tette relasjoner med det globale sør.*

261 Utdanning er nøkkelen til utvikling. Kunnskap om hvordan vi møte de store globale utfordringene
262 er viktigere enn noen gang, og da er det kritisk at kunnskap ikke konsentreres blant en gruppe
263 mennesker i ett avgrenset område. Et konkret tiltak under dette er blant annet å gjeninnføre
264 kvoteordningen for studenter og akademikere fra det globale sør som ble kuttet i 2015. Å dele

265 kunnskap og utdanning har historisk vært et viktig solidaritetsprosjekt i den norske
266 studentbevegelsen. Som det gamle kinesiske ordtaket sier: "Gi en mann en fisk, og du gjør han
267 mett for en dag. Lær en mann å fiske, og du gjør han mett resten av livet".

268 *SkatteFunnordningen må omstilles slik at næringslivet stimuleres til å finansiere mest mulig*
269 *klimavennlig forskning.*

270 Hvis vi ønsker en vridning av forskningen i næringslivet over på det grønne skiftet er det
271 nødvendig å vri finansieringen gjennom virkemiddelapparatet inn mot ønsket resultat.

272 *Bevilgningen til Norges forskningsråd sine tildelinger og øvrig statlig forskningsfinansiering*
273 *innenfor på det grønne skifte må økes og prioriteres ytterligere.*

274 Norges forskningsråd har tematiske utlysninger for forskningsmidler. Vi mener en større andel av
275 disse midlene må rettes inn mot tema som innebærer forskning på det grønne skiftet.

276 *Klima og miljøtiltak skal vektlegges ved tildeling av tilskudd til studentboliger.*

277 For tildelingen av tilskudd til studentboliger kan det settes ulike kriterier ved prosjektet. Ved å kreve
278 at tiltak for miljø og klima skal være en del av søknaden for å få tilskudd kan vi sikre at både
279 regjeringen og studentsamskipnadene prioriterer disse tiltakene i byggeprosjekter av nye
280 studentboliger.

281 **INNSTILLING**

282 NSOs valgprioriteringer for stortingsperioden 2021-2025 vedtas.

283

1 VEDLEGG 1: FORSLAG TIL NSOS VALGPRIORITERINGER FOR 2 STORTINGSPERIODEN 2021-2025

3 NSOS VALGPRIORITERINGER FOR STORTINGSPERIODEN 2021-2025.

4 Norsk studentorganisasjon mener høyere utdanning spiller en sentral rolle i samfunnsutviklingen.
5 Høyere utdanning blir både formet av og former samfunnet vi er en del av. Økt kunnskap og
6 kompetanse er nøkler for å sikre en god utvikling av samfunnet, og satsning på utdanning og
7 forskning er derfor avgjørende for at vi skal lykkes som kunnskapssamfunn. Vi trenger derfor
8 utdanningsinstitusjoner som tilbyr høy studiekvalitet, utformet i et samspill mellom forskning,
9 utdanning, formidling og innovasjon. Det skal legges til rette for en bred deltakelse som skal speile
10 mangfoldet i befolkningen. Samtidig skal det legges til rette for arbeid med globale relasjoner og et
11 internasjonalt perspektiv i både academia og næringslivet.

12 I partiprogrammene og regjeringserklæringer for perioden 2021 - 2025 forventer vi å se klare
13 satsinger på kunnskap, da også høyere utdanning, forskning og etter og videreutdanning. Kunnskap
14 bør være en av de viktigste pilarene for partiene i den neste stortingsperioden, slik at vi fortsetter
15 omstillingen til et kunnskapssamfunn.

16 NSOS MÅLSETNINGER FOR HØYERE UTDANNING ER:

- 17 • Like muligheter til utdanning.
- 18 • Høy kvalitet i utdanning og forskning.
- 19 • Et bærekraftig academia.

20 Like muligheter til utdanning

21 Høyere utdanning skal være tilgjengelig for alle. Studentenes innsats er en avgjørende faktor for å
22 definere kvaliteten i utdanningene, og det er derfor svært viktig at det tilrettelegges for muligheten
23 til å være heltidsstudent. Gjennom å sikre alle muligheten til å bruke tilstrekkelig med tid på
24 studiene sine at samfunnet sikrer seg de beste kandidatene til å gå ut i arbeidslivet. Prinsippet om
25 gratis utdanning er en grunnstein i den norske velferdsstaten. Et samfunn bygget på åpenhet,
26 tilgjengelighet og kunnskap er noe alle vil tjene på, og kostnadene ved utdanning skal derfor ikke
27 tas av enkeltpersoner. Gratisprinsippet, universell utforming, gode velferdsordninger og et
28 academia tilgjengelig for alle med de faglige kvalifikasjonene skal sikre dette.

- 29 • Høyere utdanning skal være gratis ved alle offentlige utdanningsinstitusjoner.
- 30 • Studiestøtten økes og knyttes til 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden (G).
- 31 • Studenter med barn skal ha rett på 12 måneders studiestøtte knyttet til 2G.
- 32 • Studenter med nedsatt funksjonsevne skal ha rett på 12 måneders studiestøtte knyttet til
33 2,5G.
- 34 • Det skal være en todelt støtteordning der minst 40 prosent av studielånet omgjøres til
35 stipend etter hvert som studenten avlegger studiepoeng. Stipendbeløpet skal ikke
36 reduseres.
- 37 • Legge frem en stortingsmelding om finansieringen av utdanningsstøtte.
- 38 • Det skal prioriteres tilskudd til bygging av nye studentboliger i regi av
39 studentsamskipnadene med et mål om en nasjonal dekningsgrad på minimum 20 %, og at
40 minimum 49 % av byggekostnadene skal finansieres gjennom statlige tilskudd.

- 41 • Studentboliger skal inkluderes som et eget arealformål i Plan- og bygningsloven og
- 42 tilhørende forskrifter.
- 43 • Det må utarbeides en ordning slik at studentsamskipnadene kan rehabilitere studentboliger
- 44 med statlige tilskudd, slik at vi sikrer studentboliger av høy kvalitet.
- 45 • Det skal innføres et nasjonalt fritak fra eiendomsskatt for studentsamskipnadenes
- 46 studentboliger
- 47 • Det må sikres gode rammebetingelser for at studentsamskipnadene kan bygge
- 48 studentboliger med formål om mer effektiv og forutsigbar boligbygging.
- 49 • Legge frem en stortingsmelding om studenthelse, med formål om å finne tiltak som svarer
- 50 til funnene i ulike undersøkelser om studenter.
- 51 • Studenter psykiske helsevern må styrkes gjennom økte statlige tilskudd.
- 52 • Det skal utvikles en egen lovbestemmelse som sikrer studentenes læringsmiljø.
- 53 • Statlig forsikring av studenter må utredes. Med spesielt fokus på studenter som utfører
- 54 risikofyllt studiearbeid og praksis i utlandet.
- 55 • Det skal utvikles en nasjonal strategi med tiltak for å sikre tilgang til og mangfold ved
- 56 høyere utdanningsinstitusjoner, etter krav fra Bologna.
- 57 • Det skal være krav til formell kompetanse for karriereveiledere i grunnskole og
- 58 videregående opplæring.
- 59 • «Students at risk» gjøres til en permanent ordning og utvides.
- 60 • Det skal tilbys gratis norskkurs til alle internasjonale studenter som studerer ved norske
- 61 utdanningsinstitusjoner.
- 62 • Visumreglene må forenkles og avgiften bør halveres fra dagens nivå.
- 63 • Løfte studenters deltakelse i beslutningsprosesser på globalt nivå.
- 64 • Generell studiekompetanse skal ligge til grunn som kvalifikasjonskrav for opptak til høyere
- 65 utdanning.

66 **Høy kvalitet i utdanning og forskning**

67 Utdanning er et samfunnsgode, og dagens samfunn står over komplekse utfordringer og
68 omstillingsbehov som vil kreve kunnskap og høy kompetanse. I respons til denne utviklingen er det
69 viktig å både svare på behovet i samfunnet, samtidig som vi ivaretar kjerneverdiene til academia:
70 akademisk frihet og høyere utdanning og forskning av høy kvalitet. Resultatene fra forskningen i
71 academia må komme samfunnet til gode, både gjennom forskningsformidling og ved å være
72 allment tilgjengelig.

- 73 • Det må settes i gang en gjennomgang av finansieringssystemet til universiteter og
- 74 høyskoler, med formål å ivareta høyere utdanning av høy kvalitet. Finansieringssystemet
- 75 skal sikre forutsigbarhet, langsiktighet og et handlingsrom for strategiske prioriteringer.
- 76 • Øke satsingen på kvalitetsprogrammene i Diku for å styrke kvalitetsutviklingen i høyere
- 77 utdanning i tråd med *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* og involvere relevante aktører i
- 78 utformingen av støtteordningene.
- 79 • Norsk forskningsråd (NFR) må endre sine kriterier for tildeling fra sine programmer slik at
- 80 studentdeltakelse i forskning blir et kriterium, med det formål at studenter får erfaring med
- 81 og kompetanse i forskningsarbeid.
- 82 • Alle studenter skal ha tilbud om praksis av god kvalitet i sin utdanning.
- 83 • Alle studenter skal ha tilgang på faglig mentor.
- 84 • Øke andel mobilitet i høyere utdanning, både for studenter og vitenskapelige ansatte.
- 85 • Effektivisere saksbehandlingen til NOKUT når det kommer til godkjenning av utenlandske
- 86 grader, samt jobbe for automatisk godkjenning i tråd med Bologna-målene.

- 87 • Det skal jobbes for at alle institusjoner gir alle studenter på bachelor- og masterutdanninger
88 muligheten til å dra minst ett semester på utveksling.
- 89 • Bevilgningene til FRIPRO i NFR må økes for å gi mer midler til fri forskning der kvalitet er
90 de viktigste kriteriene for tildeling. Midlene skal ikke styres av faglige eller politiske
91 prioriteringer.
- 92 • Norge skal delta fullverdig i EUs rammeprogram for forskning.
- 93 • Ved neste revidering av *Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning* må
94 utdanningens rolle i arbeidet med å bygge kompetanse for å løse samfunnsutfordringer
95 styrkes, samt utdanning og studentenes involvering løftes frem i forskningssatsingene.
- 96 • Statlige universiteter og høyskoler skal sikres stor grad av institusjonell autonomi.
- 97 • Utvide bruken av utviklingsavtalene mellom Kunnskapsdepartementet og de statlige
98 universitetene og høyskolene for å sikre reell arbeidsdeling og spissing av faglig profil
99 institusjonene imellom.
- 100 • Følge opp implementeringen ved institusjonene knyttet til endrede krav til utdanningsfaglig
101 kompetanse ved ansettelse og opprykk.

102 **Et bærekraftig akademia**

103 Høyere utdanningssektoren er nøkkelen til omstilling for at Norge og verden skal nå FNs
104 bærekraftsmål. Akademia har et ansvar for å være i førersetet når det kommer til å produsere
105 forskning og finne de gode tiltakene. Akademia og studenter er en del av løsningen på klimakrisen,
106 derfor må det fortsatt være en sterk satsing på høyere utdanning. Norge og akademia må være i
107 førerete for at FNs bærekraftsmål blir gjennomført nasjonalt som globalt, da spesielt med tanke
108 på utdanning.

- 109 • Akademia skal være klimanøytralt innen 2030.
- 110 • Innføring av en nasjonal kollektivrabatt for studenter på minimum 50 % som er uavhengig
111 av alder, bosted og studiested.
- 112 • Utdanningsbistand skal brukes som et virkemiddel for å sette et større fokus på høyere
113 utdanning globalt, og bidra til å skape utvikling i og tette relasjoner med det globale sør.
- 114 • SkatteFunn-ordningen må omstilles slik at næringslivet stimuleres til å finansiere mest
115 mulig klimavennlig forskning.
- 116 • Bevilgningen til Norges forskningsråd sine tildelinger og øvrig statlig forskningsfinansiering
117 innenfor det grønne skifte må økes og prioriteres ytterligere.
- 118 • Klima og miljøtiltak skal vektlegges ved tildeling av tilskudd til studentboliger.

SP-UiB

Studentparlamentet
ved Universitetet i Bergen

Norsk Studentorganisasjon
v/ Fam Karine Heer Aas, velferdsansvarlig

Bergen, 07.11.19

Innspill til NSOs Valgprioriteringer

Studentparlamentet ved Universitetet i Bergen vil takke for muligheten til å komme med innspill til NSOs Valgprioriteringer.

Studentparlamentet kommer med dette med våre innspill til Norsk Studentorganisasjon.

Innledning

Vi mener dokumentet er av passe størrelse og lengde, men bør ikke være særlig lenger enn slik det står nå. Vi ser det samtidig som problematisk at organisasjonen skal prioritere noen punkter over andre så lenge alt står i politiske dokumenter og plattformer, men vi mener det er høyst nødvendig likevel.

Våre innspill tar utgangspunkt i vårt Prinsippprogram, våre resolusjoner og Arbeidsprogram 2019-2020. Alle dokumenter finnes på våre [nettsider](#). Temaene er sortert etter vårt prinsippprogram's tematikker, og er ikke nødvendigvis en temainndeling vi ser for oss i Valgprioriteringene til organisasjonen. Vi skriver også punktvis.

Innspill

Fag, forskning og utdanning

- Det bør legges til rette for alternative opptaksformer i større grad
- Det offentlige og det private bør få incentiver til å tilby flere praksisplasser for studenter
- Øke basisbevilgningen
- Øke finansieringen til forskningsrådets programmer som involverer studenter
- Øke finansieringen til Dikus kvalitetsprogrammer
- Automatisk begrunnelse på sensur
- Satse på OpenAccess
- Institusjoners autonomi må sikres

Læringsmiljø og velferd

- Studiestøtten skal økes og knyttes til 1,5 G
- Øke stipendandelen
- Øke tilskuddet til bygging av nye studentboliger, og justere kostnadsrammen opp for pressområder
- Inkludere rehabilitering av studentboliger i tildelingene for studentboliger

Internasjonal politikk

- Utdvekslingsstudenter skal (fortsatt) ikke betale skolepenger
- Øke antall studieplasser i kvotestudentordningen

Likestilling og inkludering

- Egen læringsmiljølov
- Studenter med barn skal få bedre støtteordninger

Klima og miljø

- Øke støtten til forskningsrådets programmer innen klima- og energiomstilling
- Øke studieplasser innen klima- og energiomstilling

SP-UiB

Studentparlamentet
ved Universitetet i Bergen

Andreas Trohjell

Leder

Studentparlamentet ved Universitetet i Bergen

Innspill til NSOs valgprioriteringer 2021-2025

Innspill til politikk

- Ta utgangspunkt i politiske dokument som ble vedtatt på LM 2019
- De overordnede tematikkene fra forrige valgprioriteringer står enda sterkt.
- Forslag til endring er å i enda større grad fokusere på dagsaktuelle spørsmål: studenters psykiske helse, livslang læring, arbeidsrelevans, innovasjon og entreprenørskap, studenters trivsel med tanke på grunnleggende behov: økonomi, boplass, kollektivt, samt livet etter studiet; stimulere til arbeidsplasser og mulighet til å komme seg inn på boligmarkedet
- I diskusjonen på høstseminaret ble det løftet om velferdsmessige spørsmål skal ut av NSO sine valgprioriteringer og heller la velferdsting ta seg av dette. For STA er ikke dette en mulighet da vi selv også jobber for de velferdsmessige gjennomslagene (kollektivt, boplass++). Da mener vi det heller står sterkere om man presser på de samme prioriteringene.

Utforming av prioriteringene

- STA synes nåværende dokument er godt utformet da det starter med en innledning til de overordnede tematikkene NSO ønsker fokus på. Dette kan likevel i større grad markeres som de "viktigste" prioriteringene, hvor punktlisten under kan velges og vrakes fra.
- Under høstkonferansen ble det løftet at punktlisten er en fordel for at alle parti kan finne noe de ønsker å løfte for studentene, dette er positivt. Likevel kan punktene organiseres bedre slik at det er lettere å få en oversikt hvilke tematiske områder de tilhører.

**Med vennlig hilsen,
Benedicte Nordlie, STA.**

Til: Arbeidsutvalet i Norsk Studentorganisasjon

Innspel til NSO sine valprioriteringar 2021-2025

Studenttinget NTNU takkar for moglegheita for å kome med innspel til NSO sine valprioriteringar 2021-2025. Våre innspel tek utgangspunkt i valprioriteringane for 2017-2021, og må sjåast i samanheng med dette. Grunnen til dette er at vi meiner dette dokumentet er godt, og at formatet bør vidareførast. Vi antek òg at politikk som evt. er oppdatert sidan dette dokumentet vart vedteke vert ivaretatt, og vi vel difor ikkje å kommentere spesifikt på det.

Av dei overordna tematikkane er det aller viktigaste at gratisprinsippet vert ståande øvst. Vi må sørge for at dette står sterkt i tida framover, og med tanke på utviklinga i sektoren bør det vurderast å spesifisere med tanke på etter- og vidareutdanning.

Når det gjeld studentvelferd bør det kome tydelegare fram at vi ikkje berre ynskjer at det vert gjeve tilskot til nye studentbustadar, men òg at ein ser på å justere kostnadsrammer, tilskot og diverse retningslinjer kring bygging av slike. Det kan òg vurderast å leggje inn eit punkt om støtte til rehabilitering av studentbustadar. I tillegg bør det kome eit punkt om den nye konverteringsordninga for studiestøtta, anten det er formulert som at vi ynskjer denne reversert eller å spesifisere minimum 40% stipend og at dette skal vere basert på studiepoeng.

Til avsnittet om utdanning og forskning bør det kome inn eit nytt punkt om praksis. Vi meiner at ein del praksisverksemd bryt med gratisprinsippet, og at dette skal kome inn som ein del av valprioriteringane. Dette må sjåast i ljøs av resolusjonen «Praksis bryter med gratisprinsippet» som Studenttinget NTNU vedtok 7. november 2019, og som vi kjem til å melde inn til SST3.

Vi meiner vidare at første punkt under likestilling og mangfald er altfor breitt og seier for lite. Dette kan med fordel delast opp i meir enn eitt punkt, og spesifiserast. Til sist vil vi slå eit slag for internasjonale studentar sitt helsetilbod, både dei som tek ein heil grad i Noreg og dei som berre er på utveksling. Her trengst det betre ordningar, og at nokon tek ansvar.

Beste helsing
Cecilie Bjørnsdotter Raustein
Leiar, Studenttinget NTNU